

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **R. V. N. T. – S.**, zast. JUDr. J., advokátom v K., proti žalovaným 1/ **O. N. T., reg. Č. X., 2/ S. – O. N. T., 3/ Z. N. T. – D. reg. Č. X.**, všetci zastúpení JUDr. P., advokátom v o V. N. T., H., **4/ P.**, o **určenie neplatnosti zmlúv o prenechaní pozemkov do dočasného užívania**, ktorá sa viedla na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 3 C 566/2002, o dovolaní žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. februára 2006 sp.zn. 9 Co 48/04, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaných 1/ až 3/ **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 10. novembra 2003 č.k. 3C 566/2002-133 určil, že zmluva uzavretá dňa 29.10.1981 medzi J. v K. a O. N. T., ktorou poľnohospodárska organizácia J. prenecháva na dočasné užívanie pozemok parcelu E. v k.ú. V. N. T. o výmere 3,35 ha spoločnej organizácii (S. V. N. T.) na poľnohospodárske využitie a zmluva uzavretá dňa 30.12.1987 medzi J. v K. a O. N. T., ktorou poľnohospodárska organizácia J. prenecháva na dočasné užívanie pozemok parcelu E. v k.ú. V. N. T. o výmere cca 2,5 ha spoločnej organizácii (S. V. N. T.) na poľnohospodárske využitie sú neplatné; súčasne rozhodol o náhrade trov konania. Neplatnosť zmluvy z roku 1981 odôvodnil súd prvého stupňa jej neurčitosťou v určení výmery nehnuteľnosti prenechanej na dočasné užívanie (§ 37 OZ). Skonštatoval, že k zmluve nebol vypracovaný geometrický plán, takže samotní záhradkári nevedeli presne, čo majú užívať. Neplatnosť oboch zmlúv, teda aj zmluvy z roku 1987 vyvodil z porušenia zákona č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve, v zmysle ktorého predseda družstva nemôže sám podpisovať zmluvy týkajúce

sa rozhodovania o závažných otázkach družstva, medzi ktoré patrilo aj prenechania pozemkov združených do spoločného hospodárenia inej organizácii (§39 OZ).

Na odvolanie žalovaných 1/ až 3/ Krajský súd v Prešove rozsudkom z 8. februára 2006 sp.zn. 9 Co 48/2004 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že obe zmluvy sú neplatné pre rozpor so zákonom, Keď zmluvy o dočasnom užívaní združených pozemkov, ktoré nie je možné využívať na poľnohospodársku veľkovýrobu podpísal za J. v K. len predseda družstva bez spolupodpisu ďalšieho člena predstavenstva. Poukázal pritom na § 24 Hospodárskeho zákonníka, § 31 ods.1 písm.e/ zákona č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve a čl.27 ods.1 písm.e/ nariadenia vlády ČSSR č. 137/1975 Zb., ktorým sa vydávajú stanovy Jednotných roľníckych družstiev.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ až 3/. Žiadali ho zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení dovolania namietali, že žalobca ako vlastník, čo nie je spochybňované, nemá naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Uvedeným postupom súdu bola žalovaným odňatá možnosť konať pred súdom, pretože bez ohľadu na chýbajúcu podstatnú náležitosť konania (naliehavý právny záujem žalobcu) súd rozhodol v prospech žalobcu, hoci na to nemal splnené zákonné podmienky. Odňatie možnosti konať pred súdom bola u žalovaného 4/ spôsobená tým, že pred súdmi nižších stupňov nebol vôbec vypočutý. Dovolatelia zdôraznili, že výsluch tohto účastníka bol nevyhnutný najmä preto, že bola posudzovaná otázka podpísania oboch zmlúv, ktorá nebola predmetom dokazovania pred súdom prvého stupňa a odvolaciemu súdu sa nepodarilo zadovážiť pôvodný spis z obchodného registra, týkajúci sa žalovaného 4/. Poukázali na to, že k potvrdeniu rozsudku došlo na inom právnom základe, než na akom rozhodoval súd prvého stupňa, ktorý vec neposudzoval z hľadiska Hospodárskeho zákonníka. Dovolatelia namietali ďalej existenciu dovolacieho dôvodu uvedenom v ustanovení § 237 písm.b/ O.s.p. Jeho naplnenie odôvodňovali nedostatkom aktívnej legitímácie žalobcu vystupovať v tomto konaní, keďže nebol účastníkom sporných zmlúv. Napokon spochybnili skutkové a právne závery oboch súdov nižších stupňov.

Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Žalovaný 4/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací /§ 10a ods.1 O.s.p./, po zistení, že dovolanie bolo podané v súlade s ustanovením § 240 ods.1 O.s.p. skúmal, či je tento opravný prostriedok v danom prípade prípustný. Dospel pritom k záveru, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie, proti ktorému Občiansky súdny poriadok dovolanie nepripúšťa.

Dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 238 O.s.p. vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (ods.1), proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odchyľil odvolací súd od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (ods.2) a proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa za predpokladu, že odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (ods.3).

V danej veci nie sú splnené tieto podmienky prípustnosti dovolania. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom vo veci nerozhodoval dovolací súd, od právneho názoru ktorého by sa odvolací súd odchyľil.

S prihliadnutím na ustanovenia § 242 ods.1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vady uvedené v § 237 O.s.p.(či to už účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok dovolania smerujúceho proti rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatok právomoci súdu, o nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, o nedostatok zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. nie je založená už

tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

.Dovolací súd skúmal, či rozsudok krajského súdu netrpí uvedenými vadami, pričom osobitnú pozornosť zamerlal na vadu podľa § 237 písm.f/ O.s.p., keďže dovolatelia priamo namietali, že žalovaný 4/ nebol vôbec vypočutý, hoci jeho výsluch bol potrebný. Odňatím možnosti konať pred súdom podľa uvedeného ustanovenia je taký postup súdu, ktorým bolo účastníkovi konania znemožnené uplatňovať v súdnom konaní tie procesné práva, ktoré účastníkovi patria podľa jednotlivých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Dokazovanie skutočností významných pre súdne rozhodnutie sa vykonáva dôkaznými prostriedkami. Dôkaznými prostriedkami sú všetky prostriedky, ktorými možno zistiť skutkový stav vecí. Občiansky súdny poriadok jednotlivé dôkazné prostriedky vypočítava len exemplifikatívne. Do dôkazných prostriedkov zahrňuje výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, obhliadku a výsluch účastníkov (§ 125 Občianskeho súdneho poriadku). Pri týchto dôkazných prostriedkoch zároveň ustanovuje aj spôsob ich vykonávania. V prípade vykonávania dokazovania pomocou iných dôkazných prostriedkov spôsob ich vykonávania určuje súd podľa konkrétneho dôkazného prostriedku

Zo žiadneho z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodit', že by súd v každom prípade musel vypočuť účastníka konania. Výsluch účastníka je iba jedným z dôkazných prostriedkov (§ 125 Občianskeho súdneho poriadku) a tento súd hodnotí ako každý iný dôkaz. Pri nedostatku výpovede účastníka, súd zvaží, či to nie je na ujmu riadneho zistenia skutkového stavu vecí. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania môže mať za následok neúplné zistenie skutkového stavu vecí, ale nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP (porovnaj aj R 37/93 Zbierky rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky).Súdy preto nepochybili, ak majú za to, že skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov stačí na rozhodnutie vo veci samej, žalovaného 4/, ktorý bol v celom konaní pasívny, v konaní nevypočuli.

Tvrdenie, že rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, lebo bolo rozhodnuté o určení právneho vzťahu, na ktorom žalobca nemá naliehavý právny záujem nie je vadou konania podľa § 237 písm.f/ Občianskeho súdneho poriadku. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení, ako základný predpoklad úspešnosti určovacej žaloby síce upravuje procesné právo (§80 písm.c/ Občianskeho súdneho poriadku), jeho existencia však súvisí s hmotným právom. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno preto považovať taký rozsudok súdu, ktorý určí, že tu právo(právny vzťah je), hoci naliehavý právny záujem nebol preukázaný. Jeho nedostatok súvisí s nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods.2 písm.c/ Občianskeho súdneho poriadku), ktorý dôvod je možný namietať iba za predpokladu, že dovolanie je prípustné podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku, čo v danom prípade splnené nebolo.

Z uvedeného vyplýva, že námietky dovolateľov nie sú opodstatnené, a preto v prejednávanej veci nejde o prípad § 237 písm.f/ O.s.p. Nejde ani o prekvapivé rozhodnutie. Oba sudy nižších stupňov posudzovali platnosť zmlúv aj z hľadiska podpisu oprávnenými osobami za právneho predchodcu žalovaného 4/.

Dovolatelia ďalej namietali vadu podľa ust. § 237 písm. b) a c) O.s.p., v zmysle ktorého ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania alebo ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený.

Otázku právnej subjektivity (§ 19 O.s.p.) riešia hmotnoprávne predpisy (Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Zákonník práce a pod.). O taký prípad však v prejednávanej veci nešlo, pretože tak žalobca ako aj žalovaní sú subjekty spôsobilé mať práva a povinnosti, čo nebolo konaní ani spochybnené. Najvyšší súd vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu nemohol riešiť otázku tzv. vecnej legitímácie, v skutočnosti namietanú dovolateľmi ako dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 písm.b/ O.s.p., lebo vecnú legitímáciu treba odlišovať od podmienok, za ktorých sa niekto stáva účastníkom konania.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný, preto dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 243b ods.4 s použitím § 218 ods.1 písm.c/ O.s.p. odmietol, bez preskúmania vecnej správnosti rozsudku odvolacieho súdu.

Úspešný žalobca si náhradu trov dovolacieho konania neuplatnil, preto mu ich náhrada nebola priznaná (§ 243b ods.4 s použitím § 224 ods.1 , § 142 ods.1 a § 151 ods. 1 O.s.p).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. februára 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :